

Immaterieel Cultureel Erfgoed

Conventie betreffende de borging van het immaterieel cultureel

Parijs, 17 oktober 2003

erfgoed

De Algemene Conferentie van de Organisatie van de Verenigde Naties voor Onderwijs, Wetenschap, Cultuur en Communicatie (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization), hierna UNESCO te noemen, samengekomen in Parijs, van 29 september tot 17 oktober 2003, voor haar 32ste vergadering...

..Refererend aan bestaande internationale instrumenten voor de mensenrechten, in het bijzonder aan de universele verklaring van de rechten van de mens uit 1948, het internationaal convenant inzake economische, sociale en culturele rechten uit 1966, en het internationaal convenant inzake burgerrechten en politieke rechten uit 1966,

Rekening houdend met het belang van immaterieel cultureel erfgoed als een hoofdbron van culturele diversiteit en als een waarborg voor duurzame ontwikkeling, zoals benadrukt in de aanbeveling over de bescherming van traditionele cultuur en folklore van UNESCO uit 1989, in de universele verklaring over culturele diversiteit van UNESCO uit 2001, en in de verklaring van Istanboel uit 2002, aangenomen door Derde Ronde Tafel van de Ministers van Cultuur,

Rekening houdend met de diepliggende wederzijdse afhankelijkheid tussen immaterieel cultureel erfgoed en materieel cultureel en natuurlijk erfgoed,

Erkennend dat processen van globalisering en sociale transformatie, naast de voorwaarden die ze creëren voor hernieuwde dialoog tussen gemeenschappen, ook aanleiding geven, net als het fenomeen van intolerantie, tot ernstige bedreigingen van achteruitgang, verdwijning en vernietiging van het immaterieel cultureel erfgoed, in het bijzonder ten gevolge van een gebrek aan hulpmiddelen om zulk erfgoed te beschermen,

Bewust zijnde van de universele wil en de gemeenschappelijke betrokkenheid om het immaterieel cultureel erfgoed van de mensheid te borgen

Erkennend dat gemeenschappen, in het bijzonder autochtone gemeenschappen, groepen en, in sommige gevallen, individuen, een belangrijke rol spelen in de productie, de bescherming, het behoud en de herschepping van het immaterieel cultureel erfgoed, er zo toe bijdragend de culturele diversiteit en menselijke creativiteit te verrijken

Nota nemend van de verstrekkende impact van de activiteiten van UNESCO om normatieve instrumenten te ontwikkelen voor de bescherming van het cultureel erfgoed, in het bijzonder de conventie betreffende de bescherming van het cultureel en natuurlijk werelderfgoed uit 1972,

Verder nota nemend van het feit dat er tot nu toe geen bindend multilateraal instrument bestaat voor de borging van het immaterieel cultureel erfgoed,

Ermeë rekening houdend dat de bestaande internationale overeenkomsten, aanbevelingen en resoluties aangaande het cultureel en natuurlijk erfgoed effectief verrijkt en aangevuld moeten worden door middel van nieuwe bepalingen die verband houden met immaterieel cultureel erfgoed,

Rekening houdend met de behoefte om een groter bewustzijn op te bouwen, voornamelijk onder jongere generaties, over het belang van het immaterieel cultureel erfgoed en van zijn borging,

Ermeë rekening houdend dat de internationale gemeenschap, samen met de lidstaten, zou moeten bijdragen aan de borging van zulk erfgoed in een geest van samenwerking en wederzijdse ondersteuning,

Herinnerend aan programma's van UNESCO die verband houden met het immaterieel cultureel erfgoed, in het bijzonder de proclamatie van meesterwerken van het orale en immateriële erfgoed van de mensheid,

Rekening houdend met de onschatbare rol van het immaterieel cultureel erfgoed als een factor om mensen dichter bij elkaar te brengen en de uitwisseling en het begrip tussen hen te verzekeren,

Aanvaardt deze conventie op 17 oktober 2003.

De Moussem van de Tan-Tan, Marokko

De kennis om hout te bewerken bij de Zafimaniry, Madagascar

Foto © Institut voor Nicaraguaanse Cultuur (INC)

El Güegüense, Nicaragua

I. ALGEMENE BEPALINGEN

Artikel 1: Doelstellingen van de conventie

De doelstellingen van deze conventie zijn:

- het immaterieel cultureel erfgoed borgen;
- respect verzekeren voor het immaterieel cultureel erfgoed van de betrokken gemeenschappen, groepen en individuen;
- op lokaal, nationaal en internationaal niveau het bewustzijn verhogen van het belang van het immaterieel cultureel erfgoed en daarvoor wederzijdse waardering verzekeren;
- voor internationale samenwerking en hulp zorgen.

Artikel 2: Definities

Voor de doelstellingen van de conventie, definities:

- Het immaterieel cultureel erfgoed betekent zowel de praktijken, voorstellingen, uitdrukkingen, kennis, vaardigheden als de instrumenten, objecten, artefacten en culturele ruimtes die daarmee worden geassocieerd, die gemeenschappen, groepen en, in sommige gevallen, individuen erkennen als deel van hun cultureel erfgoed. Dit immaterieel cultureel erfgoed, overgedragen van generatie op generatie, wordt altijd herschapen door gemeenschappen en groepen

De culturele ruimte van het Boysun District, Uzbekistan

als antwoord op hun omgeving, hun interactie met de natuur en hun geschiedenis, en geeft hen een gevoel van identiteit en continuïteit, en bevordert dus het respect voor culturele diversiteit en menselijke creativiteit. In deze conventie wordt uitsluitend rekening gehouden met het immaterieel cultureel erfgoed dat zowel compatibel is met bestaande internationale instrumenten voor mensenrechten als met de vereiste van wederzijds respect tussen de gemeenschappen, groepen en individuen, en met duurzame ontwikkeling.

- Het immaterieel cultureel erfgoed, zoals gedefinieerd in paragraaf 1, manifesteert zich inter alia in de volgende domeinen:
 - orale tradities en uitdrukkingen, inclusief taal als een vehikel van immaterieel cultureel erfgoed;
 - podiumkunsten (*performing arts*);
 - sociale gewoonten, rituelen en feestelijke gebeurtenissen;
 - kennis en praktijken betreffende de natuur en het universum;
 - traditionele ambachtelijke vaardigheden.
- Borging betekent maatregelen treffen die erop gericht zijn de leefbaarheid van het immaterieel cultureel erfgoed te verzekeren, inclusief de identificatie, de documentatie, het wetenschappelijke onderzoek, de bewaring, de bescherming, de promotie, de versterking, de overdracht van immaterieel cultureel erfgoed, in het bijzonder door formeel en niet-formeel onderwijs, en het revitaliseren van verschillende aspecten van dat erfgoed.
- De lidstaten zijn de staten die gebonden zijn door deze conventie en waartussen deze conventie van kracht is.
- Deze conventie is mutatis mutandis van toepassing op de territoria waarnaar verwezen wordt in artikel 33 die lid worden van deze conventie conform

de voorwaarden, bepaald in artikel 33. Bij uitbreiding verwijst de uitdrukking lidstaten ook naar zulke territoria.

Artikel 3: Relatie met andere internationale instrumenten

Niets in deze conventie mag geïnterpreteerd worden als:

- het veranderen van de status of het verminderen van het niveau van bescherming, verleend door de conventie van 1972 betreffende de bescherming van het cultureel en natuurlijk werelderfgoed, gegeven aan onroerend goed waarmee een item van het immaterieel cultureel erfgoed direct geassocieerd is;
- het beïnvloeden van de rechten en plichten van de lidstaten die voortvloeien uit elk internationaal instrument waaraan ze deelnemen en dat betrekking heeft op de intellectuele eigendomsrechten of op het gebruik van biologische en ecologische hulpbronnen.

II. ORGANEN VAN DE CONVENTIE

Artikel 4: Algemene vergadering van lidstaten

- Een algemene vergadering van lidstaten wordt hierbij opgericht, hierna de algemene vergadering te noemen. De algemene vergadering is het soevereine lichaam van deze conventie.
- De algemene vergadering komt om de twee jaar samen in een gewone vergadering. Ze kan bijeenkomen in buitengewone vergadering op eigen initiatief of op aanvraag, ofwel van het intergouvernementeel comité voor de borging van het immaterieel cultureel erfgoed ofwel van tenminste een derde van de lidstaten.
- De algemene vergadering keurt haar eigen huishoudelijk reglement goed.

Artikel 5: Intergouvernementeel comité voor de borging van het immaterieel cultureel erfgoed

- Een intergouvernementeel comité voor de borging van het immaterieel

cultureel erfgoed, hierna het Comité te noemen, wordt hierbij opgericht binnen UNESCO. Het bestaat uit afgevaardigden van achttien lidstaten, gekozen door de lidstaten in de algemene vergadering, als deze conventie in werking treedt conform artikel 34.

- Het aantal lidstaten in het Comité wordt verhoogd naar vierentwintig als het aantal lidstaten binnen UNESCO vijftig bedraagt.

Artikel 6: Verkiezing en ambtstermijnen voor lidstaten van het Comité

- De verkiezing van de lidstaten van het Comité komt de principes van evenwichtige geografische vertegenwoordiging en toerbeurt na.
- De lidstaten van het Comité worden verkozen voor een termijn van vier jaar door de lidstaten in de algemene vergadering.
- De ambtstermijn van de helft van de lidstaten van het Comité, verkozen bij de eerste verkiezing, is echter beperkt tot twee jaar. Deze lidstaten worden bij loting gekozen bij de eerste verkiezing.
- Om de twee jaar vernieuwt de algemene vergadering de helft van de lidstaten van het Comité.
- Ze kiest zo veel lidstaten van het Comité als er nodig zijn om vacatures te vervullen.
- Een lidstaat van het Comité mag niet worden verkozen voor twee opeenvolgende termijnen.
- Lidstaten van het Comité zullen afgevaardigden kiezen die gekwalificeerd zijn in de diverse velden van het immaterieel cultureel erfgoed.

Artikel 7: Functies van het Comité

Zonder afbreuk te doen aan andere prerogatieven die het toegekend kreeg door deze conventie, zijn de functies van het Comité:

- de doelstellingen van de conventie promoten, en de implementatie ervan aanmoedigen en controleren;
- voorbeeldpraktijken (best practices) duiden en aanbevelingen doen over maatregelen voor de borging van het immaterieel cultureel erfgoed;
- een ontwerpplan voor het gebruik van de middelen van het Fonds, in overeenstemming met artikel 25 voorbereiden en ter goedkeuring voorleggen aan de algemene vergadering;
- manieren zoeken om de middelen van het Fonds te vermeerderen en hiervoor de nodige maatregelen nemen, in overeenstemming met artikel 25;
- operationele richtlijnen voor de uitvoering van deze conventie voorbereiden en ter goedkeuring voorleggen aan de algemene vergadering;
- de verslagen die voorgelegd zijn door de lidstaten onderzoeken, in overeenstemming met artikel 29, en ze samenvatten voor de algemene vergadering;
- aanvragen die voorgelegd zijn door de lidstaten onderzoeken, en daarover beslissen, in overeenstemming met objectieve selectiecriteria die moeten worden opgesteld door het Comité en die goedgekeurd zijn door de algemene vergadering voor:
 - de inschrijving op de lijsten en voorstellen, vermeld in artikel 16, 17 en 18;
 - het toekennen van internationale bijstand in overeenstemming met artikel 22.

Foto © Philippe Bourdier / UNESCO

De culturele ruimte van Sosso-Bala, Guinea

Artikel 35: Federale of niet-unitaire constitutionele systemen

De volgende bepalingen zijn van toepassing voor lidstaten die een federaal of niet-unitair constitutioneel systeem hebben:

- (a) met betrekking tot de bepalingen van deze conventie, waarvan de uitvoering onder de legale jurisdictie van de federale of centrale legislatieve macht valt, zijn de verplichtingen van het federale of centrale bestuur dezelfde als de verplichtingen voor de lidstaten die geen federale staten zijn;
- (b) met betrekking tot de bepalingen van deze conventie, waarvan de uitvoering onder de jurisdictie van individuele constituerende staten, landen, provincies of kantons valt, die niet verplicht worden door het constitutionele systeem van de federatie om legislatieve maatregelen te nemen, beveelt het federale bestuur aan om de bevoegde overheden van die staten, landen, provincies of kantons van de bovengenoemde bepalingen op de hoogte te brengen en de conventie aan te nemen.

Artikel 36: Opzegging

1. Elke lidstaat mag deze conventie opzeggen.
2. De opzegging moet schriftelijk worden bekendgemaakt en ingediend bij de directeur-generaal van UNESCO.
3. De opzegging gaat in twaalf maanden na de ontvangst van de opzeggingsakte. De opzegging beïnvloedt in geen geval de financiële verplichtingen van de lidstaat tot de datum waarop de terugtrekking ingaat.

Artikel 37: Depositaire functies

De directeur-generaal van UNESCO brengt als bewaarder van deze conventie zowel de lidstaten van de organisatie als de niet-lidstaten van de organisatie waarnaar wordt verwezen in artikel 33, als de Verenigde Naties op de hoogte van de indiening van de ratificatie-, aanvaardings-,

goedkeurings- of toetredingsakten, voorzien in artikel 32 en 33, en van de opzeggingen, bedoeld in artikel 36.

Artikel 38: Amendementen

1. Een lidstaat kan schriftelijk aan de directeur-generaal amendementen voor deze conventie voorstellen. De directeur-generaal verspreidt die voorstellen onder alle lidstaten. Als binnen zes maanden vanaf de datum van de verspreiding van de communicatie minstens de helft van de lidstaten positief antwoordt op de aanvraag, draagt de directeur-generaal dit voorstel voor voor discussie en mogelijke goedkeuring op de volgende bijeenkomst van de algemene vergadering.
2. Amendementen worden goedgekeurd met een tweederde meerderheid van de aanwezige en stemgerechtigde lidstaten.
3. Na goedkeuring worden de amendementen voor deze conventie ter ratificatie, aanvaarding, goedkeuring of toetreding voorgelegd aan de lidstaten.
4. Voor de lidstaten die de amendementen geratificeerd, aangenomen, goedgekeurd hebben of ertoe zijn toegetreden, treden ze in werking drie maanden nadat een tweederde meerderheid van de lidstaten de akten ingediend heeft waarnaar verwezen wordt in paragraaf 3 van dit artikel. Daarna treedt het bovengenoemde amendement in werking voor elke lidstaat die het bekrachtigt, aanneemt, goedkeurt of ertoe toetreedt, drie maanden nadat de lidstaat in kwestie zijn ratificatie-, aanvaardings-, goedkeurings- of toetredingsakte heeft ingediend.
5. De procedure, uiteengezet in paragraaf 3 en 4, is niet van toepassing op amendementen op artikel 5 betreffende het aantal lidstaten van het Comité. Die amendementen treden in werking op het moment dat ze zijn goedgekeurd.

Immaterieel Cultureel Erfgoed

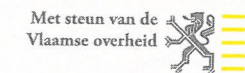
6. Een staat die een participant wordt van deze conventie na de inwerkingtreding van amendementen conform paragraaf 4 van dit artikel, wordt, bij gebrek aan een andere intentieverklaring, beschouwd als:
 - (a) een participant van deze geamendeerde conventie;
 - (b) een participant van de niet-geamendeerde conventie in relatie met alle lidstaten die niet gebonden zijn door de amendementen.

Artikel 39: Geautoriseerde teksten

Deze conventie werd opgesteld in het Arabisch, Chinees, Engels, Frans, Russisch en Spaans. De zes teksten zijn rechtsgeldig.

Artikel 40: Registratie

In overeenstemming met artikel 102 van het Handvest der Verenigde Naties wordt deze conventie geregistreerd bij het secretariaat van de Verenigde Naties op verzoek van de directeur-generaal van UNESCO.

Met steun van de Vlaamse overheid
Dit project werd uitgevoerd met steun van de Vlaamse Regering. De Vlaamse overheid kan niet verantwoordelijk gesteld worden voor de inhoud van deze brochure.

Immaterieel cultureel erfgoed, dat wordt overgeleverd van generatie op generatie, is constant in ontwikkeling, verschaft gemeenschappen en groepen een gevoel van identiteit en continuïteit en bevordert het respect voor culturele diversiteit en menselijke creativiteit.